

Z a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 45. Zettortdeenâ 4tâ November 1848.

No Neretas.

Ur preeku un pateizibu effam schogadd to pateizibas-swehtdeenu par lauku-apklopfchanu swehtijufchi, jo tas schehligais debbes-tehws bija baggatigi muhsu druwâs ar rudseem un waffarajeem, muhsu plawas ar sabli, muhsu dahrsus ar zitteem semmes-augteem apdahwinajis, un tiklai kartuppeli daschâs weetâs flimmi bijufchi, un ne wiffai labbi isdewufchees. No dauds kautineem dsirdams, ka tee ilgôs gaddôs tahdu swehtibu naw redsejufchi, un preezajahs, ka teem nu laimefees, fawus magasihnes-par-radus atlihdsinah, jeb tomehr tiklai masumu no teem paturrecht. Un kad Deews muhsu lauziaus, kas taggad zaur fawu brangu sak-tumu muhsu azzis un firdis eelihgsmo, tiklai zaur seemu un pawaffaru schehligi apfarga un glabba, tad nahkamâ gaddâ wiffur sels laime un labklahschana. Wesseli arr, paldees Deewam! effam

W—r.

Birschumuischas jaunâs basnizas eeswehtischana.

Preezigu un swehtu deenu mehâs effam fadsihwojufchi, tai 26. September mehnescha deenâ, kur muhsu jauna basniza tappe eeswehtita zaur Sehlpils prahwestu Lundberg. Birschu un Sallas draudses mahzitaju. Laiks gan ne bija flaidrs, tomehr rahms un bes leetus. No mallu mallahm laudis bija fanahkufchi, tahdu preeka deenu swehtibt, un 12 mahzitaji palih-dseja to paschu paaugstinah Deewam par gohdu. Jauna basniza, fahnis wezzai basnizai, irr no almineem usmuhreta, 17 affu garumâ un 8 affu plattumâ, ar smukku tohrni. Muhsu schehligs Reiser's bija 6000 rubtus dewis us winnâs ustaisichanu, un to buhwefchanu us-

wehlejis tam zeenigam kapteina lungam no Raudensfeld, kas Birschumuischu us renti turr, un kas scho ustizzetu darbu ar gudribu un taif-nibu Deewam par gohdu lihds gallam apklohpâ. Buhmeisteris bija Johann Held, un muhsu basniza jaw ta trescha irr, ko winsch ar gudru finnu irr ustaisijis. Basnizas preekschâ, leel-zetta mallâ, irr usmuhreta smukka fehta ar wahrteem un pihlareem, kurreu starpâ trallini no lattehm. Preeksch pirmahm leelahm dur-wim irr plattisohli no radsehm iszirsti. — Ta eeskschliga eetaifichana un ispuschloschana maffa wairaf ne ka 600 rubtus, un basnizas lahde ne bija ne weens rublis. Bet Deews palihdseja un lohziya kristigas firdis us lab-prahtigahm dahwanahm, un tã mehâs effam falassijufchi lihds 500 rubteem; mehâs zerream arri to kas truhst ar Deewa paligu dabhuht.

Muhsu wezza basniza no balkeem ustaisita bija masaka, un jaw preeksch 40 gaddeem eesahze fagraht; tohrnis tappe nozeltis, seenas atspeestas un faskruhwetâs, tã winna stahweja 117 gaddus.

Schinni wezzâ basnizâ no rihta fanahze draudse ar mahzitajeem, dseedaja weenu patei-zibas dseesmu. Tad Birschumuischas mahzi-tajs altara preekschâ pehdigu reis schinni swehtâ weetâ Deewu peeluhdse, ar noschehloschanu, pateifschanu un preezigu zerribu schkirdamees, wezzai basnizai ar Deewu fazzija, un ar wiffu draudsi zekôs mesdamees pehdigu reisi Jesus swehtu luhgschanu skaitija. Winsch eedewe krusu, Bibbeli un altara traukus teem zitteem mahzitajeem rohka, un to 612tu dseesmu dsee-dajoht wiffi isgahje no basnizas ahrâ. Preeksch jaunâs basnizas aisflehgtahm durwim Nerre-tas mahzitajs Wagner, ka nelaika tehws preeksch 42 gaddeem schahs draudses mahzitajs

irr bijis, runnu turreja; Krohna basnizu preekschneeks, Jaunjelgawas pilskungs, wehl ne bija atnahzis, tapehz winna weeta Birschu kungs, tas kapteine no Rautenfeld, mahzitajam eedewe basnizas atflehgu, kas durwis atflehdse. Ar pilnu ehrgetu skannu dseedadami to 614tu dseefmu mahzitaji dewahs preeksch altara un draudse basniza. Sehlpils prahwests turreja eeswehtischanas runnu un eeswehtija basnizu, spreddika krehfli, altaru un jaunahs ehrgeles, beidsiht mahzitaji un wissa draudse zekods mesdamees luhdse no ta trihsweeniga Deewa swehtibu un winna augstu patwehrumu. Pehz nodseedatas 615tas dseefmas eesahze swehtdeenas liturgia, ko Egiptes mahzitajs Wagner dseedaja. Birschu un Sallas mahzitajs kahpe us kanzeli un fazzija to pirmu spreddiki schinni Deewa namma, par Jesus wahrdeem Matt. 28, 20, rahdidams: Kad Jesus Kristus pee mums grihb buht ik deenas lihds pasaules gallam. Pehz spreddika winsch altara preekscha isdallija 12 bihbeles, ko Kursemmes Biheles beedriba bija dahwinajusi, tahdahm mahjahm, kur schi swehta grahmata wehl ne rastohs. Weenu bibbeli dabhuja wehl ihpaschi weens gohdigs jauneklis, kas muhsu biheles beedribas pirmais un sirdigs lohzeeklis irr, un sawu wezzu mahiti ka labs behrns gohda un kohpj. Pehz eeswehtischanas wahrdeem 3 mahzitaji un weens daktera kungs, ar palihgu daschu no Kursemmes un Widsemmes sanahkuschu dseedataju dseedaja swehtu dseefmu (Notette) us 4 balsim. Dignaes mahzitajs salaulaja weenu pahri un Egiptes mahzitajs atraidija draudsi ar swehtischanas wahrdeem. San basniza irr leela, bet ta ne warreja sanemt wissus laudis, kas no mallu mallahm bija sagahjuschi.

Ru eesahze Deewa kalposchana Wahzeescheem. Arri tee bija leela pulka sanahkuschi, zitti no feschahm juhdschm un wehl tahlaki, un pildija wissus benkus. Sehlpils prahwests eeswehtija arri Wahzeeschu draudsei par labbu to jaunu basnizu, un Dignaes mahzitajs Weyrich fazzija spreddiki. Subbates mahzitajs

dseedaja kullektes. Ta ap pulksten 4 schi swehtischanas beidsahs.

Birschumuischa bija leels meelasts fataisihst preeksch 80 weeseem, arri muischas fainneeki un fainneezes tappe meeloti muischas rihja.

Ru wehl jums atbildeschanu dohsim par to eenemtu un isdohtu naudu jaunai basnizai par labbu.

Genemts irr	rub.	fov.
no Birschu un Sallas draudses un blohdâ pee durwimeeswehtischanas deenâ	119	26
no ehrgetu naudas eeksch 9 gaddeem sakrahti	97	29
no masas Wahzeeschu draudses	17	68 $\frac{1}{2}$
no sweeschahm draudsehm	146	70 $\frac{1}{2}$
prohti: no weenas zeenigas augsta Ministera kungagaspaschas Pehterburgâ 50 rublus, no weena mahzitaja raddineeka mirschanas gultâ 25 rublus, no weena kunga Massawâ 10 rublus, no Nerretes draudses 25 rublus,	166	—
no weenas lohsefchanas	546	94
Kohpâ		

Isdohti irr	rub.	fov.
par weenu jaunu basnizas pulksteni	81	—
par winna uskahrchanu	6	—
par ehrgelehbm tam meisteram	300	—
par apseltofchanu	18	—
tam mahlderam	6	82
tam kallejam par dselssi un naglahm	6	80
par altara un kanzeles ispuschhofchanu	70	1
par 2 skaittu tahpelehbm	8	—
		498 13

Wehl trubst daschas waijadfigas leetas: 1 krufts, 1 altara bilde, 2 lukturi, 2 uppuri, galds un krehfli basnizas kambari, dseedataja krehflis, kur winnam jalassa spreddikis, kad mahzitajs newaid klahbt.

Weena 80 gaddus wezza mahzitaja atraijne, kurras dwehsele taggad jaw Deewa preekscha aisgabjusi, dahwinaja ne dauds dernas preeksch sawas mirschanas 2 deklus preeksch

altara bikkari, no tumſch farkanas ſantes, ar ſelta krustu un ar ſeltahm bahrſtehm apſchuh-tu, fo wianna patti ar ſawahm wezzahm roh-zinahm bija ſchuiſi. — Sunnakſtes mahzitajs dewe 4 Patweeſchu dſeeſmu grahmatas.

Wehl japeeminn ar pateizibu, ka tas labbi eemahzihts ehrgetu taiſitajs Martin no Rih-gas itt ruhpiigi irr ſtrahdajis pee muhſu ehrge-lehm, ka tahs pilni, ſtaidri un jauki ſkann.

E.

Drohſchprahntiba pee ſawa ammata
Lohpſchanas.

Tas pee Kurſemmes rohbeſcha-wakts deene-dams Waktmeiſteris Andrejew peektai Septem-bera deenai iſeiſoht bija dabjuis dſirdeht, ka ne taht no tahs pee juhrmallas ſtahwedamas Ulmahles muſſſchas aiſleegtas prezzes no wee-nas laiwas tiſſchoht iſlahdetas. Scho ſinnu dabjuis wiſſſch noſtahdija zittas weetas pee juhrmallas 6 ſaldatus no tahs pee Strantes-muiſſchas ſtahwedamas wakts, un patſ wakti turreja pee Ulmahles-muiſſchas. Tanni nakti 6tam Septemberam eeiſoht wiſſſch eeraudſija pateſſi ſemneekus ar aiſjuhgteem ratteem pee juhrmallas, kaſ leekas pelna kahribas deht ſchahs bes tulla-makſſſchanas eewetas aiſleeg-tas prezzes gribbeja prettim nemt, un par leelu makſu ſleppeni us pilſſſehtu aiſſſkappeht, kaſ irr no waldſſchanas bahrgi aiſleegts un ar leelu ſtrahpi apdrauwehts darbs, — tapehz ka tas irr Krohna-labbuma apſagſchana, — un ar fo tomehr dauds us Druhſchu rohbeſchahm dſih-wodami laudis weegli naudu pelnitees gribbe-dami, un no ſohda ne bihdamees, nedſ arri Deewu ſirdi turredami, wehl aplam pinnahs. Kad wiſſſch nu ſcheem deewſgan tuwu nahzis, un tee patlabban gribbeja us zellu dohtees, tad wiſſſch us teem noſchahwe ſawu piſchtoli, fur tad ſchee likkumu-pahrkahpeji, tiſſkai weenu weenigu zilweku ſawa preekſcha redſedami, ar labbahm nuhjahm, fo tee bija lihds nehmuſſchi, tam wirſu krittta. Andrejewſ, no winneem at-krattijees, ſteidsahs nu us Stranta-muiſſchas wakts-nammu, bet tur atradde, ka wehl ne

weens no wianna ſaldateem ne bija atpaffat nahzis. Bes bailehm tas nu lehze ſirgam mug-gura un dſinnahs teem aiſleegtu prezzu wedde-jeem paffat, fo tas 6ta Septempera rihta kah-das 6 juhdses no Strantes-muiſſchas wakts-namma ſtarp Apprikka-muiſſchas un Aiſputtes panahze, fur tee meſſcha ſawus ſirgus barroja. Drohſchprahntigi wiſſſch teem wirſu gahje, un ſawu piſchtoli noſchoudams wiſſſch weenu no teem ſaſchahwe; tee zitti wiannam wirſu kritte, bet us wianna ohtru ſchahweeni ahtri dewahs us behgſchanu, 6 peekrautus rattus atſtahdami. Wiſſſch aiſjuhgu ahtri pahrgreesdams, tohs atſtahje un dſinnahs 5 zitteem weſumeem pak-kat, kaſ jaw tahtaki bij' aiſgahjuſchi. Kad tohs bija panahzis un teem wirſu gahſees, tad tee ſemneeki, ſawus weſumus atſtahdami, de-wahs us behgſchanu; tiſſkai weens turrejahs tam waktmeiſteram prettim, un tiſſke noſchauts. Ir ſcheem weſumeem Andrejewſ pahrgreeſe aiſ-juhgu, un ſchahwe wehl pahri reiſes pehz teem behgdameem, tohs baididams, kamehr wiannam fatikke zitti meſſcha ſehnes laſſidami zilweki, ar kur-ru paligu wiſſſch tohs 11 weſumus un 6 ſirgus, fo warreja rohkaſ dabbuht, ſalaffija. Nu tas aiſwedde to prezzi, kaſ us 903 rubleem un 20 kappeekem tiſſke notakfereta, zaur Aiſputti us Leepaju, fur wianna wirſneekſ ſtahw, un ta rohbeſcha-muitas teeſa irr, un nodewe Aiſ-puttes pilſkunga-teefai to ſaſchautu aiſleegtu prezzu weddeju.

Kad muhſu augſtam Keiſeram zaur tee-fahm ta ſinna bij atlaiſta par ta waktmeiſtera Andrejewa ruhpiigu un drohſchprahntigu am-mata-lohpſchanu, tad Wiſſſch pawehleja, ka to buhſchoht par rohbeſcha-wakts wirſ-neeku eezelt, tam wiſſu to naudu par tahm no wianna rohka dabbutahm prezzehm iſmakſah, un wianna darbu zaur awiſehm paſluddinah.

W.

Teefas ſluddinaſchanaſ.

Us pawehleſchanu tahs Keiſeriſkas Majſteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreemu Waiſſes 10. 10. 10., tohp no Saſſmakſas pagoffa teefas wiſſi un iſkatri, kam

pee tahs atstahdas mantas ta nomirruscha Saffmakkas fainneeka Kristapa Wallenstein no Reepoltu mahjahm kahdas prassischanas buhtu, zaur scho fluddinaschanu uszainati, pee saudeschanas sawas teefas diwu mehneschu starpâ, probti lihds 19to November 1848, kas par to weenigu un isflehgschanas terminu nolikts, preeksch schihš teefas sanahkt, sawas prassischanas pee tahs peeminnetas atstahdas mantas usdoht un peerahdischanas sibmes usrahdiht. Tellaht tohp arridsan wiffi tee, kas tam nelaideim fainneekam Kristap Wallenstein ko parradâ, zaur scho usfaukti, sawas parradus pee dubbultas strahpes diwu mehneschu starpâ pee schihš teefas atlihdinaht. To buhs wehrâ list! Saffmakkas muishâ, tai 24tâ September 1848. 2

(L. S.) F. Petrowitsch, peesehdetajs.
(Nr. 113.) Teefas srihweris Feierabend.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis :c. :c. :c., tohp no Kursites pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee tahs nomirruschas Kursites fainneezes Seemelu Lawihses Miller, jeb no winnas atraikna Seemelu Zahna Miller, zaur scho uszainati, ar geldigahm parahdischanahm woi paschi, woi zaur peelaischameem weetneekem lihds 11tu Dezember f. g. scheid peeteiktees un teefas spreddunu no-gaidiht, jo wehlaš neweenu woirs ne klausihš. Kursites pagasta teefa, tai 11tâ Oktober 1848. 3

(L. S.) +++ Zahne Lehmann, peesehdetajs.
(Nr. 719.) F. Freiberg, teefas srihweris.

Pehrkuhnes pagasta teefa irr par to atliffuschu mantu ta pee Verkuhnes peederriga ne fenn mirruscha kalpa Dihda Ansa konkursi spreddusi. Talabb tohp wiffi tee, kam kahdas prassischanas pee ta wirspeeminnetâ nelaika, zaur scho uszainati, lihds 1mo Webruar 1849, kas par to weenigu un isflehgschanas-terminu nolikts, sawas prassischanas pee schihš pagasta teefas usdoht, jo pehz schi termina neweenu woirs ne klausihš, bet muhschigu kluffuzeeschanu usliks. Pehrkuhnes pagasta teefa, tai 30tâ October 1848. 3

(Nr. 322.) +++ Jaunsemm Andrejs, peesehdetajs.
A. Reine, pag. teefas srihweris paligs.

Kad schi pagasta teefa to us to 23to Oktober f. g. noliktu bahrinu mantas uhtrupi ne warr turreht, talabb ka tai paschâ deenâ scheid turumâ zittu uhtrupi turrehs, tad winna tahs wirspeeminnetas bahrinu

mantas uhtrupes terminu taggad us to 4to November f. g. nolikufi, kas teem pirzejeem zaur scho teek sinnamu darrihts. Sakkasmuischas pagasta teefa, tai 15tâ Oktober 1848. 1

(L. S.) Pagasta wezzakajs Gedbert Dowig.
(Nr. 459.) C. Kleeberg, pag. teefas srihw. weetâ.

Wiffi pee dsimtsmuischas Pohpes pagasta peerakfitti un ar galwas grahmatahm atlaisi pagasta lobzekli tohp zaur scho uszainati, lihds 5tu November f. g. nelaideim wiji pee Pohpes pagasta teefas peeteiktes, zittadi ar teem, kas ne buhs peeteikfischees, zetti pehz likkumeem darrihts. Pohpes pagasta teefa, tai 24tâ September 1848. 1

(Nr. 140.) +++ Fanne Zeple, pagasta wezz.
C. Maffalitimow-Schön, teefas srihw.

Wisseem par sinnu, ka Bramberges- un Reschamuischas pagasta teefu no 23tu Oktober f. g. Krohna Reschamuischâ turrehs. Tai 23schâ Oktober 1848. 2
(Nr. 725.) Teefas srihweris Kunfin.

Zittas fluddinaschanas.

Peektdeen tai 26tâ November f. g. pee Lindes pagasta teefas wiffus pee Lindes peederrigus frohgus, pagraba schenkeschanu, allas bruhsi un to no augstas teefas apstiprinatu schai muishai peederrigu pabrzel-schanu pahr Daugawu no Zahneem 1849 us arrenti isfohtihš, pee kam wiffi, kam schihš weetas patiktahs us arrenti nemt, zaur scho teek uszainati, wirspeeminnetâ terminâ Lindes muishâ sanahkt. 3

Muischas waldischana.

Tcem schê appakschâ minneteem Kumberes fainneekem irr trihs sirgi sagti: probti: 1) Puttrinu Andrejam Sweederim tai nakti no 26ta us 27tu September f. g. gaischi dseltans ehrlis, 2 $\frac{1}{2}$ gaddus wezs, ar gaischi bruhnahm krehpehm un melnu asti; 2) Krinpu Jehlabam Zihpolam tai nakti no 4ta us 5tu September f. g. pabts schkimmel puschrhelis, ar beesahm sil-lahm krehpehm un plahn u silu asti, kreifas ausf spizze nogreesta un ta patte ausf preekschpuffe eegreesta, 5 gaddus wezs; 3) Diggu Jannim Schmeling tai nakti no 16ta us 17tu September f. g. tumischi ruds ehrlis, 3 $\frac{1}{2}$ gaddus wezs, ar tahdu paschu asti un krehpehm, ar masu bleffi peere un sithws us kreiso preeksch- un labbo pakkalas-kahju. 2

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernias angstas waldischanas puffes: Hofrath de la Croix.
No. 345.